

at følge efter Toldlovenes Behandling her i Thinget. Det er denne Synsmaade, som det forekommer mig vil være den naturlige baade paa Grund af Sagens egen Beskaffenhed og paa Grund af hele den politiske Situation.

Pausen: Jeg skal kun tillade mig at udtale, at jeg saa at sige i Et og Alt kan slutte mig til de Udtalelser, der ere saaldne fra det ærede Medlem fra Odense (Salbe-Pansen); det er ogsaa min Anskuelse, at det vilde være det Heldigste for Udviklingen saavel af Frilagerspørgsmaalet som af Frihavns-spørgsmaalet, om de optoges samtidig til Behandling, idet jeg anser det for en Nødvendighed, at det Land, som Skibene ligge i for at løse deres Varer til Frilageret, selvølgelig maa være under de samme Betingelser, som ere gjældende inde paa selve Frilageret. Det er ikke derfor min Mening, at man skal udsætte Spørgsmaalet om Frilageret, men kunne begge Ting forenes saaledes, at de bleve afgjorte paa en Gang, eller med andre Ord, at Frilageret lægges paa den samme Plads, hvor det efter den nye Havneplan vil være det bedste, at Frihavnen kommer til at ligge, maa det ubetinget anses som det Heldigste. Jeg skal iøvrigt gjøre et Par Bemærkninger om den Plads, som benyttes til de nuværende Frilagere paa Toldboden. Det er jo ganske sikkert, at der maa være og endogsaa meget større Plads til, men det forekommer mig, at man er lidt vel rundelig i Benyttelsen af den nuværende Plads, og vil man sammenligne den med den Benyttelse af Areal, der finder Sted i andre Byer, vil man blive forbauset, idet man der vil finde meget større og højere Pakhuse end her, ja vil man tage over til England, vil man se, at lignende Arealer der ere bebyggede med Pakhuse, der have indtil 6 Etager. Noget, der ganske sikkert vilde være noget Extraordinært her; men der maa dog ihvertfald kunne gøres en bedre Benyttelse af de Arealer, som allerede haves her, end det nu sker, og jeg skal derfor ogsaa henstille, at man ved Planerne over det nye Areal ikke beregner Pladsen saaledes, som den nu er beregnet ved forskellige Pladser, der høre ind under Toldboden, idet man enkelte Steder der blot har sat et Skur op med en Smule Smittag over. Dertil ere Arealerne fandelig for dyre. Jeg indbrømmer, at der skal et betydeligt Areal til for at faae Omraadet for Frilageret saa stort, som der tilfigtes i Loven, og da vil ikke alene ganske naturlig denne Sag komme i en nøie Forbindelse med Sagen om Havnens Uvidelse, men det er ligesaa naturligt, at der vil opstaa en heftig Kamp om Stedet, hvor dette Frilager og denne Frihavn skulle være. Det er jo et Forhold, der griber saa nøie ind i de forskellige Interesser, at man ikke kan vente, at denne Sag vil gaa roligt hen. Den Kommission, som blev nedsat af Indenrigsministeriet for at udarbejde en Betænkning over Oprettelsen af et Frilager, har særlig lagt Vægt

paa Overveelsen af de forskellige Punkter, hvor Anlægget skalde være, og den har endda veriudtalt, at i Virkeligheden kunde der maaske være Tiind, om ikke Den Almaget var det henfigtsmæssigste Sted. Paa dette Punkt deler jeg iøvrigt den Anskuelse, der er gjort gjældende af Kommissionen, at det paa den ene Side vilde medføre forskellige Fordele, hvis man tog et saadant udstrakt Areal, men paa den anden Side vilde den store Folkemængde, der boer derude, give Foretagen det en noget anden Karakter, end man egentlig havde tænkt sig. Dernæst have Underfølgelserne med Hensyn til Frilageret ogsaa dreiet sig om den det Classenfte Ibeikommis tilhørende Grund, som Ministeriet syntes betænkt paa at ville inddrage under Frilageret, og endelig har Blikket ligeledes vendt sig til en anden Del af Kjøbenhavn, som i en ganske mærkkelig Grad synes at være Stebbarn, og det er den Del af Kjøbenhavn, der ligger paa den anden Side af Kanalen, nemlig Christianshavn. Jeg kan med saa meget bedre Samvittighed tale derom, som jeg tidligere iøvrig har taget Del i Forhandlingen om den Havneplan, man havde tænkt sig her i Kjøbenhavn, og om de Foranstaltninger, som i tidligere Tid foresloges. Jeg erindrer, at jeg med megen Varme har fremdraget, at der var et Tidspunkt, hvor man, seende blindt paa, at Havnen skalde gaa i en bestemt Retning, nemlig nord paa, forfaste det Princip, man netop her vil gjøre gjældende, nemlig at holde Frilageret saa nær til Byen som muligt. Thi man fyldte dengang op Alt, hvad der hed Kanal, baade mindre Kanaler og Sidekanaler paa Byens Grund, og man er endogsaa med Tiden gaaet saa vidt, at man har fyldt op i den egentlige store Havnekanal. Jeg huster ogsaa, at jeg sagde, at det vilde ikke vare længe, før man fyldte op langsmed Langelinie til Karantænehuset. Det er allerede sket. Det synes, at man ikke alene arbejder hen til, men ogsaa benytter alle Midler til at faae Havnen nordest. Jeg kan derfor saa meget villigere slutte mig til dette Princip med Hensyn til et Frilager, som udtales her, nemlig at det skal være Byen saa nær som muligt, som det netop er det Princip, som jeg har forfægtet i sin Tid, dengang Havnevesenet paa-begyndte at udvide Havnen nordest og endog borttage det, som befandtes at være forhaanden. Jeg skal ikke tale mere om vore Kanaler, ærede Medlemmer ville kunne læse i Rigsdagstidenden om, hvormange af disse der ere blevne opfyldte. Jeg skal blot minde om Lømmegraven, som gik helt op til Kongens Nytorv, og som var 18 Fod dyb. Men det forekommer mig, at det er nærmere ved Byen at vælge Kristianshavn til Frilager i Forbindelse med Frihavn end at vælge det Areal, som er beliggende ved Blindeinstituttet eller ved Rysten udfor Blindeinstituttet. Man skal vist lede længe i Europas største Stæder, før